

mégis mozgalmasan és élethűen ecsetel. Így pl. a Kommunisták Szövetsége költői központi bizottsága tagja ellen indított 1852. évi perrel kapcsolatos eseményeket, az 1871-es párizsi kommun történéseit és A Nemzetközi Munkásszövetség kapcsolatát a párizsiakkal, de a saját tevékenységét is mozgalmasan és eseménydúsán ábrázolja.

Né feledjünk, regényes életrajzról van szó. Ezért az író érdeme-ként könyvelhetjük el, hogy az olvasó meggyőző képet kap Marx felesége és két idősebb lánya (Tussy

alalja már nem rajzolódik ki anynyira) életútjáról és társadalmi tevékenységéről, míg Marx nézetkülönbségét Proudhonnal, Bakunyinnal és Lassalle-lal, csak jelzi és a lényegretapintó magyarázatokat csupán szűkös utalásokra korlátozza.

Egészében véve a könyv a könyvnyű olvasmányok közé tartozik, s még a felületes olvasót is csak helyenként köti le mozgalmas tárgyalási módjával, az igényeset pedig távolról sem elégíti ki.

Rehák László

DR. SUSÁNSZKY JÁNOS: A RACIONALIZÁLÁS MÓDSZERTANA

Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1982.

Dr. Susánszky János A racionalizálás módszertana című könyvének nem az a rendeltetése, hogy teljes és kimerítő összefoglalást adjon a szervezőmódszertan egészéről. E könyv tartalma a szervezőmódszertanának, másként a „szervező technológiájának” sajátos részterülete, amely a „hogyan szervezünk?” kérdésre törekszik választ adni, leszűkítve a választ a veszteség- és tartalékfeltáró s hasznosító szervezésre, a racionalizálásra.

„A hatékony, eredményes szervezésnek a szervezés tárgyával kapcsolatos ismereteken túl a korszerű módszerek alkalmazása is nélkülözhetetlen feltétele. A szervezés színvonalas gyakorlata nem igényel különleges képességeket, hanem meghatározott ismeretek alapos elsajátítását és begyakorlását feltételezi. Szervezni éppúgy meg lehet tanulni, ahogyan megtanulható a technológia vagy a számvitel” — írja a szerző a bevezetésben.

A könyv fokozatosan, lépésről lépésre vezet el az olvasót a racio-

nalizálás szervezés metodikájába. Elsőként meghatározza a racionalizálás helyét a szervezés célrendszerében, majd utal azokra az okokra, amelyek új veszteségfeltáró módszerek kifejlesztésére készítetik a szervezőtudományt és ezek alkalmazására a gyakorlatot.

Dr. Susánszky János 12 tételben foglalja össze a veszteségfeltárás és mobilizálás korszerű módszereire, a különféle racionalizálási technikákra jellemző módszertani ismerőket.

Bemutatja azon szervezett folyamat fázisait, melyek eredményeként elérhető a racionalizálás célállapota, s mely tényezők ihatnak ki a vállalatban folyó racionalizáló innováció eredményességére. „Ki készítse el a racionalizálási folyamat metodikai tervezetét? Ki integrálja az alkotó kollektíva ötleteit? Külső szakértő vagy belső (vállalati) szakember?” — teszi fel a kérdést a szerző. Választ adva az ilyen jellegű kérdésekre és utalva a szervező részleg helyére a szervezeti struk-

túrában és a szervező részleg felépítésére, dr. Susánszky János eljut a racionalizálási technikák előnyös vonásainak ismertetéséig.

A racionalizálási technikákat rendszerezni — táblázatban foglalja össze a szervezési gyakorlatban alkalmazhatónak ítélt módszereket. „E technikák nem *receptek*, a megoldások optimális módozata a vállalati (szervezeti) sajátosságok függvénye. A köztelen módszerekkel nyert ötletek szervezői képzettséggel és gyakorlattal minősíthetők, a csoporteljárások szakavatott irányítást feltételeznek, s a teszt-kérdésekre adott válaszok összefüggéseikben valló értékeléséhez is sajátos szervezői szakképzettség szükséges.” — hangsúlyozza a szerző. Részletesen tárgyal minden egyes technikát, utal előnyeire, hátrányaira s rámutat alkalmazási területeire, ugyanis az egyes eljárások alkalmassága az adott körülményektől függően változó.

Szól a szabványosításról, bár a szabványosítás metodikájának, funkciójának, tárgyköreinek és szervezetenek ismertetése nem célja e könyvnek. A szerző rámutat a racionalizálás és a szabványosítás kölcsönös összefüggéseire. E témakör két vonatkozása: „Az első: a szabványosítás történetileg is, s tartalmi-logikai középpontból is a racionalizálás folyamatkörébe tartozik, módszertani fegyvertárának kiemelkedő jelentőségű technikája. A második: eddig jórészt hasznosítatlan előnyök rejlenek a szervezés tárgya, módszerei és eszközei szabványosítási lehetőségeinek feltárásában és azok optimális szorosságú unifikálásában.” — emeli ki dr. Susánszky János.

Említést tesz a preventív racionalizálásról, a racionalizálási technikák kombinációjáról és az ezzel kapcsolatos empirikus tapasztalatok-

ról, valamint a racionalizáló szervezés oktatásáról, ugyanis a hatékonyabb, jobb megoldások egyik forrása az alkotó kapacitás korszerű szinten tartása, ez viszont állandó továbbképzést feltételez.

Dr. Susánszky János a „vállalatát” s ennek problematikáját kutatja. Kevésbé a perspektivikus, inkább a mindennapos szervezési feladatokra és lehetőségekre van tekintettel és igyekszik — minél kevesebb meghatározást és felsorolást adva — a gyakorlatban már bevált, számos vállalatnál használható módszerekre és eszközökre felhívni a figyelmet.

A szerző szerint törekedni kell, hogy a könyvben közölt módszereket, eljárásokat példának tekintve és saját tapasztalatainkkal bővítve, önmagunk keressünk megoldásokat a mindenkori esetekre. A tárgyaltak csak megindíthatják vagy aláttámaszthatják azt a gondolkodási folyamatot, amely a racionális szervezéshez, a megfelelő szervezet, folyamat, munkamódszer és munkahely kialakításához vezet.

A racionalizáló szervezésről könyvek és tanulmányok sokasága jelent meg az utóbbi évtizedben. Ezek túlnyomó többsége a racionalizálás egy-egy részletébe mélyedt el. Ezzel szemben dr. Susánszky János átfogóan, széleskörűen tanulmányozza a racionalizáló szervezést.

A könyv által törvénő új eredmények közreadása, a kiterjedt magyar szakirodalom kritikai elemzése, az egyes módszerek adaptálhatóvá alakítása, néhány saját tapasztalattal kiegészítve új utak megjelöléséhez vezethet, a rendszerezés pedig elősegítheti, hogy a racionalizálás részvonalkozásai egységes szemléletű ismeretanyagá ötvöződjének össze.

Seregély Tünde